

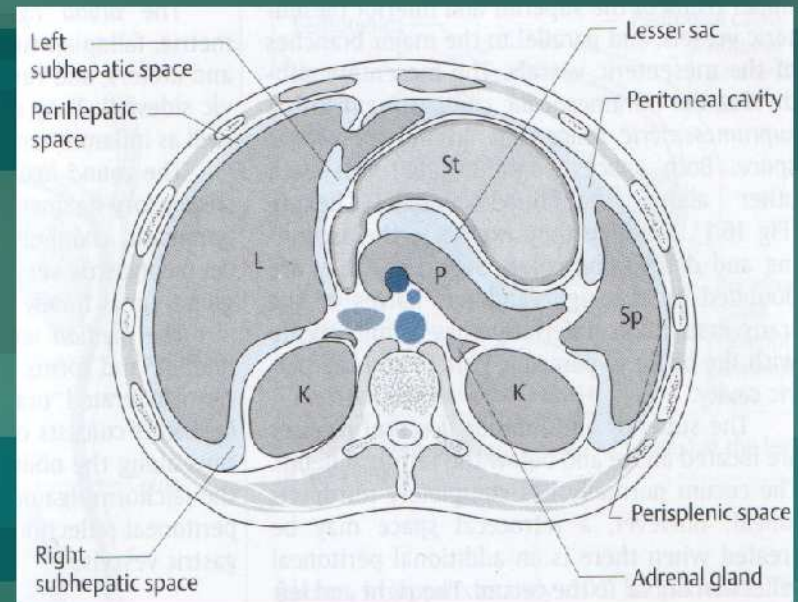
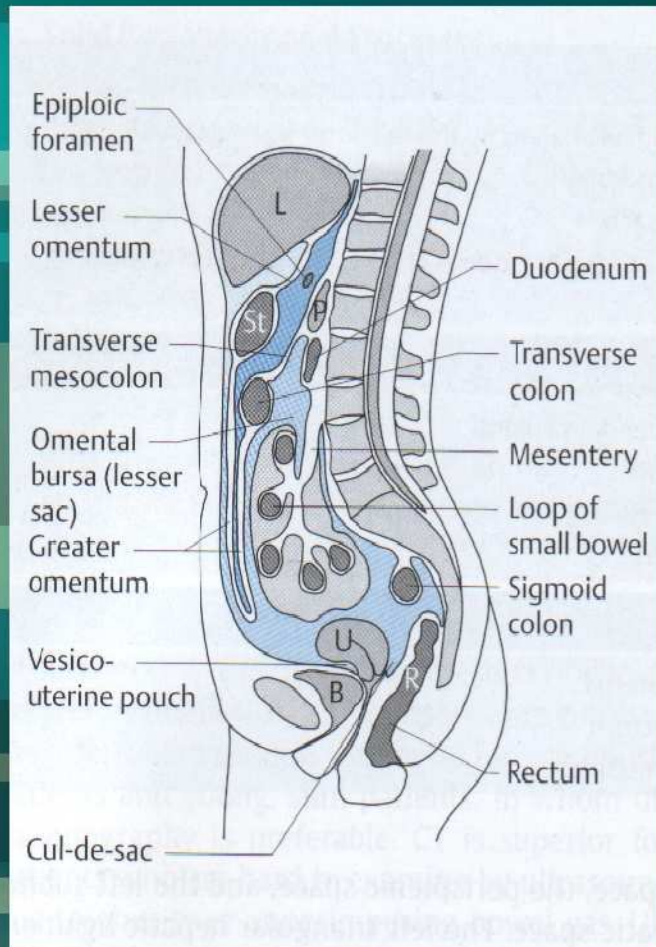
Peritoneaalne kartsinomatoos

Maria Ehte, Jelena Gavrilkina
SA PERH
2007

Definitsioon

- Peritoneaalne kartsinomatoos on tuumori metastaatiline levik kõhuõõnes
  - Peritoneaalpind
  - Peritoneaalsed ligamendid
  - Rasvik
  - Mesenteerium
- Haiguse IV stadium

Peritoneeumi anatoomia

Peritoneaalse kartsinomatoosi tunnused

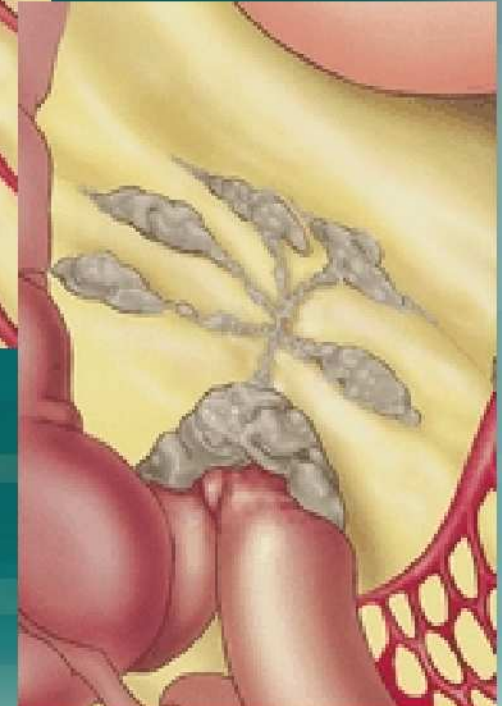
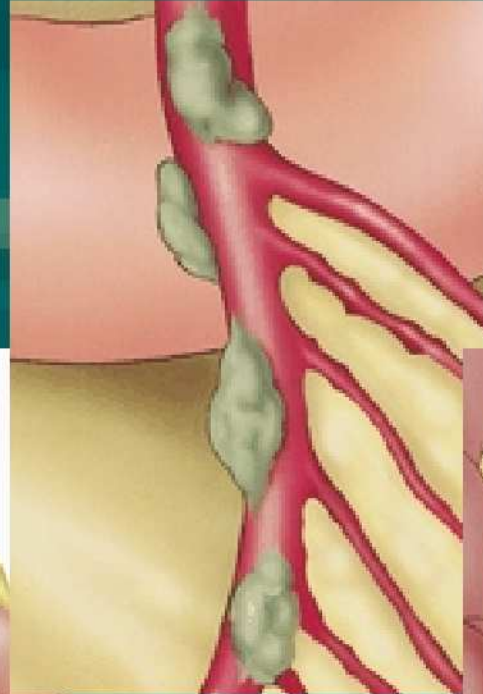
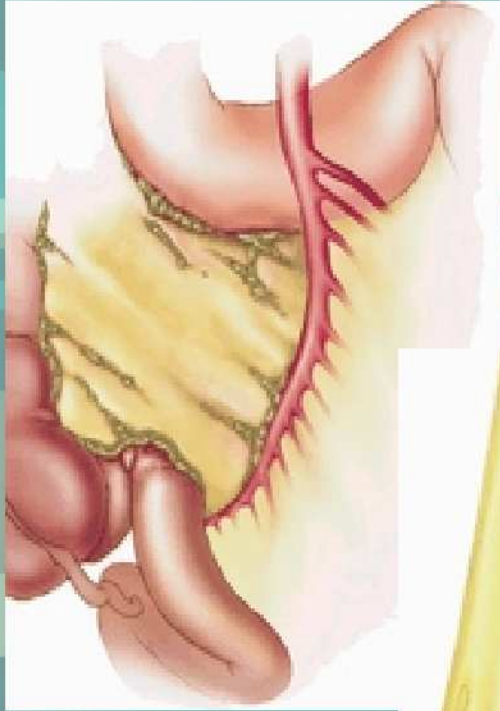
- Astsiit
- Mesenteriaalsed muutused
  - Lümfisõlmede suurenemine
  - Mesenteriaalsete lestmete paksenemine
  - Mesenteeriumi deformatsioon
- Mikrosõlmed peritoneaalpinnal
- Suure rasviku paksenemine
  - *Omental cake*

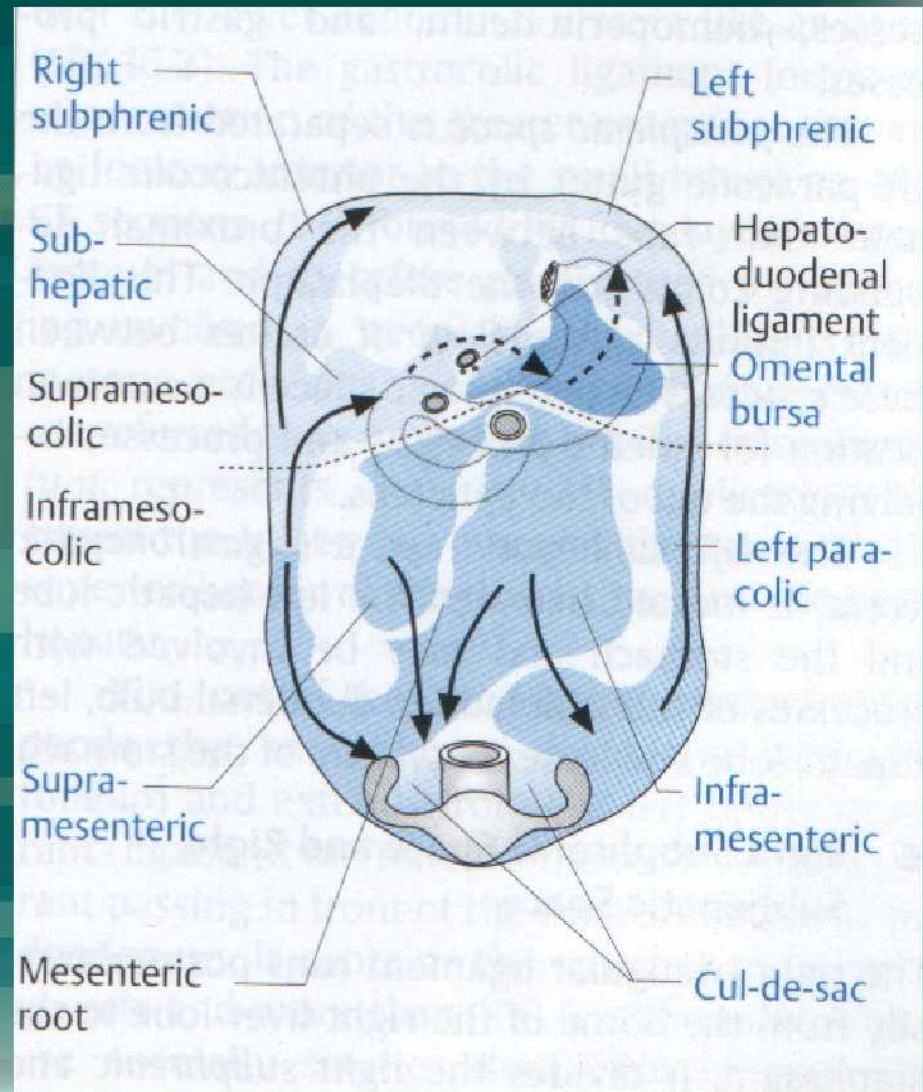
Metastaatilise külvi levikuteed

- **Otsene levik** mööda mesenteriaalseid veresooneid ja rasvkudet
  - Kartsinoid, pankreas, jämesool
- **Lümfogeenne levikutee**
  - Lümfoom, epiteeliaalsed tuumorid
- **Hematogeenne levikutee**
  - Rinnanääre, melanoom
- **Peritoneaalne külv**
  - Munasarjad, GI, lümfoom

Kartsinomatoosi levikuteed

Disseminatsioon
toimub vastavalt
astsiidi vedeliku
voolule, on sarnane
peritoneaalsete
abstsesside
levikuga

Peritoneaalse kartsinomatoosi põhjused

Geneetika

- Kolorektaalne ja ovariaalne Ca seoses Lynch II sündroomiga (pärilik mittepölvpoosne kolorektaalne Ca)
- GI ja ovariaalne Ca seoses Lynch sündroomiga
- GI Ca seoses polüpooosse sündroomiga

Peritoneaalse kartsinomatoosi põhjused

Sagedasemad põhused

- Munasarjad
- Jämesool
- Magu
- Kõhunääre

Harvem

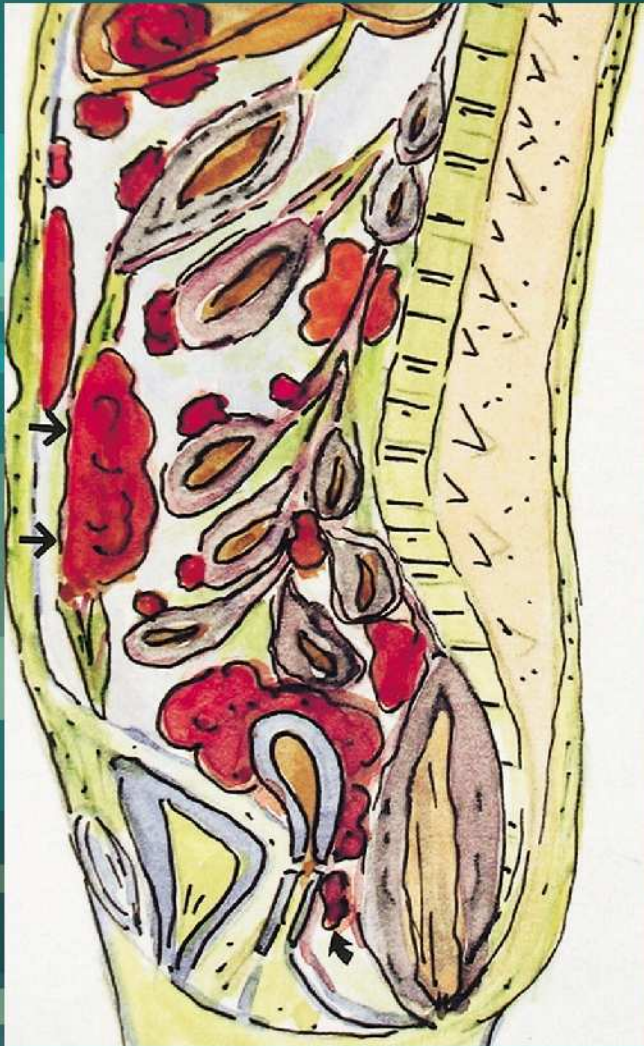
- Kopsud, rinnanäärmed, neerud, sarkoom, lümfoom

Külvi lokalisatsioon

- *Cavum Douglas* – 50%
- Ileotsökaalpiirkond – 40%
  - Distaalne ileum
  - *Coecumi* mediaalne sein
- Sigmasoole ülemine osa – 20%
- Üleneva käärsoole piirkond – 20%

Peritoneaalse kulvi peamised kohad

Külvi lokalisatsioon

- Sõlmed paremal subdiafragmaalsel ja *lig. falciforme* piirkonnas - munasarja Ca
  - Levik lümfiteede kaudu + otsene intraperitoneaalne külv
  - Harvem ülemise käärsoole piirkonnas ja Morrison`i taskus
  - Võimalik kaltsifitseerumine
    - Munasarja mutsinoosne vähk

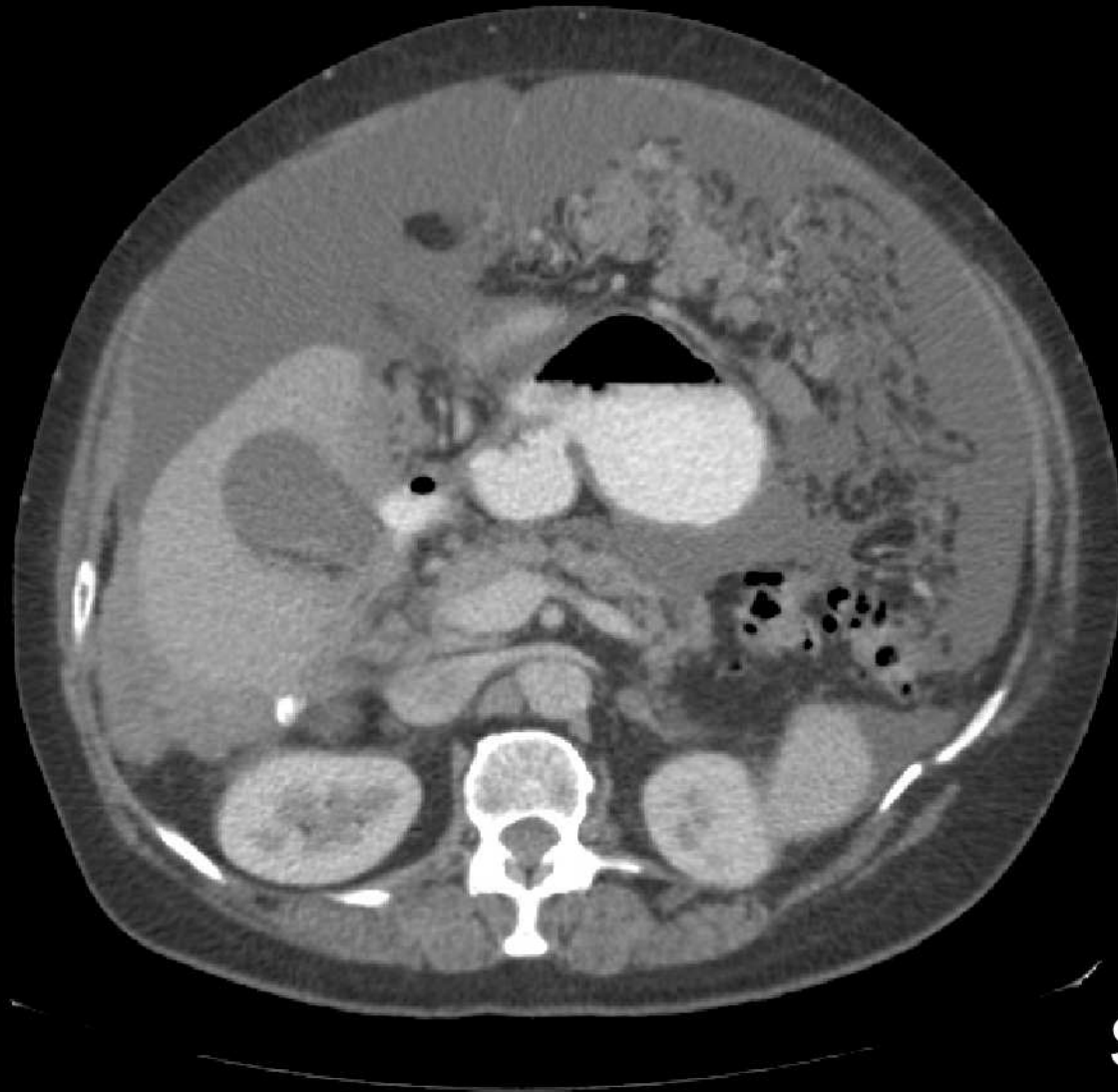
Sõlmed paremal subdiafragmaalsel

SA PERH

Sõlmed paremal subdiafragmaalsel

SA PERH

Külvi lokalisatsioon

- Krukenbergi metastaasid – mts-id munasarjadesse
  - Tsüstjad või pehmekeelised, kaasnevad massiivse astsiidiga
  - Mao tuumor või harvem jämesoole mutsinoosne adenokartsinoom

Krukenbergi metastaasid

SA PERH

Külvi lokalisatsioon

- Naba piirkond – nn õde Mary Joseph'i sõlmed
  - Magu, munasarjad, jämesool, kõhunääre

Sõlmed naba piirkonnas

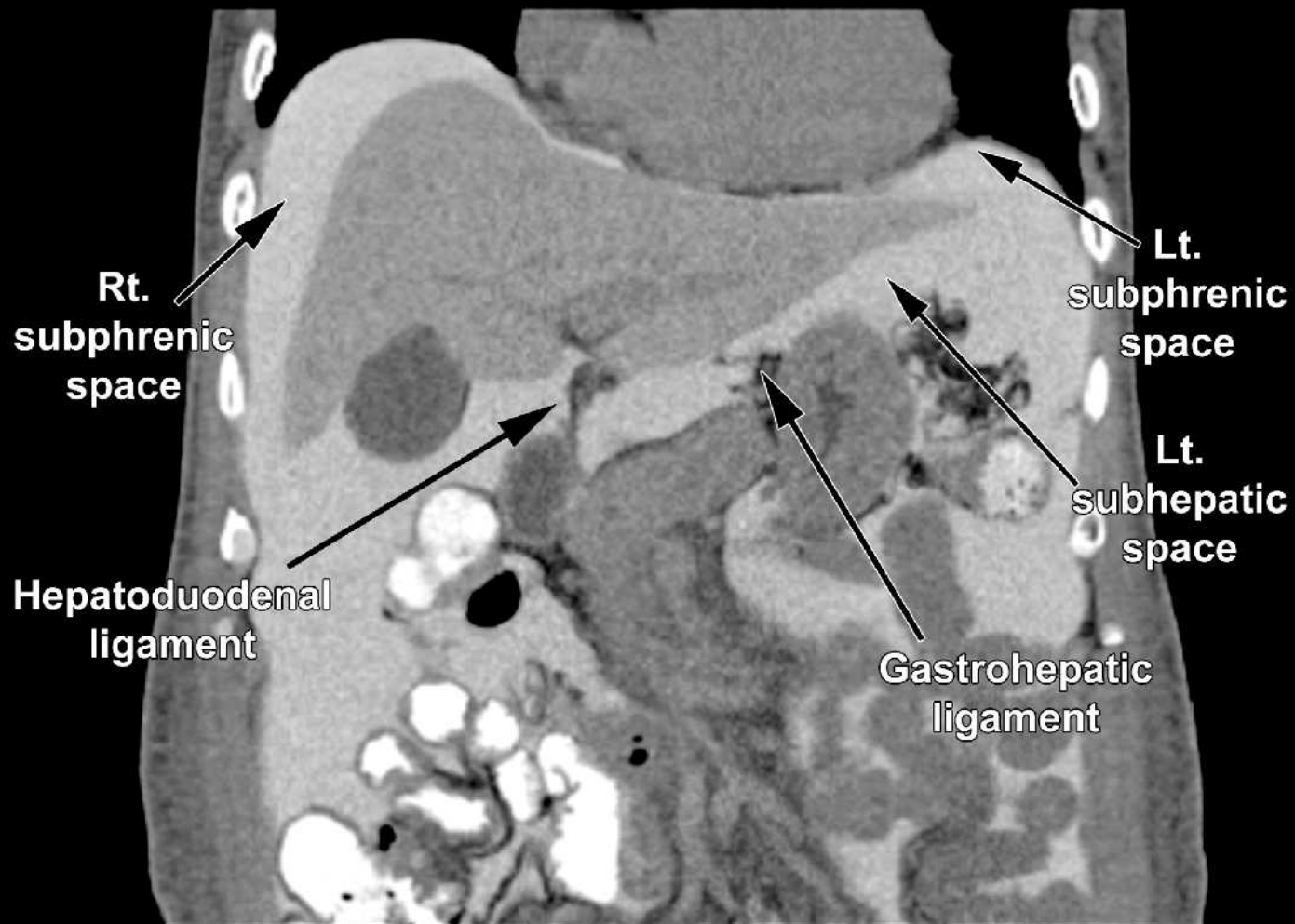

Regionaalne lümfadenoopaatia

- Retrokruraalsed sõlmed > 6 mm
  - Kopsu mesotelioom, kartsinoom, lümfoom
- *Lig. gastrohepatica* sõlmed > 8 mm
  - Mao väike kõverik, distaalne söögitoru, lümfoom, pankreas, melanoom, jämesool, rinnanääre
- Sõlmed maksa väratis > 6 mm
  - Sapipõis, sapiteed, maks, magu, pankreas, jämesool, kops, rinnanääre

Peritoneaalruumid ja ligamendid

Kim, S. et al. Radiographics 2007;27:129-143

Regionaalne lümfadenopaatia

- **Pankreatoduodenaalsed sõlmed** > 10 mm
  - Lümfoom, pankrease pea, jämesool, magu, kops, rinnanääre
- **Sõlmed põrna ümbruses** > 10 mm
  - NHL, leukeemia, peensool, munasarjad, jämesool

Regionaalne lümfadenopaatia

- *Truncus coeliacus* ja *a. mes. sup.* sõlmed >10 mm
  - Intraabdominaalne protsess
- Retroperitoneaalsed sõlmed >10 mm
  - Lümfoom, neerud, munandid, eesnääre
- Sõlmed väikeses vaagnas >15 mm
  - Kusepõis, eesnääre, emakakael, emakas, *rectum*

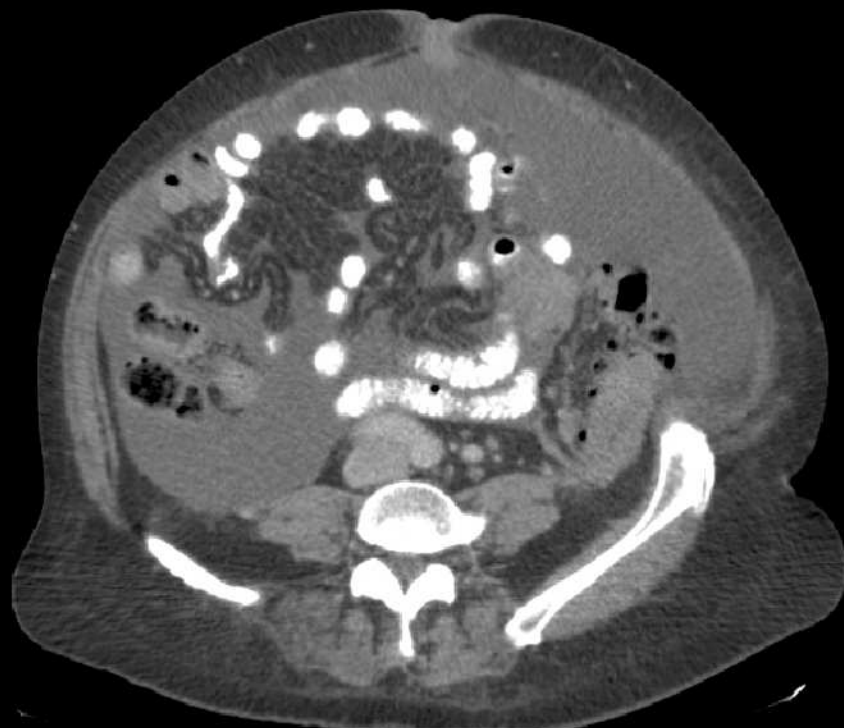
Mesenteriaalsed lümfisõlmed

- Arvukalt >100 lümfisõlme
- Mõõtmelt normis < 1 cm
- Lokaliseeruvad mesenteriaalsete veresoonte kulgu mööda ja sooleseina läheduses
- KT uuring ei ole spetsiifiline metastaatiliste lümfisõlmede suhtes
- MR lümfangiograafia - Ferumoxtran-101 - T2 ja Gradient kujutisel metastaatilised lümfisõlmed tõusnud signaalintensiivsusega

Mesenteeriaalsed muutused

- Massiivne metastaseerumine kõhuõõnde kaasneb tavaliselt desmoplastilise reaktsiooniga
- Mesenteriaalarasva tihenemine, retikulonodulaarne joonis
- Mesenteriaalsete veresoonte paksenemine astsiidi tõttu
- Mesenteeriumi deformatsioon

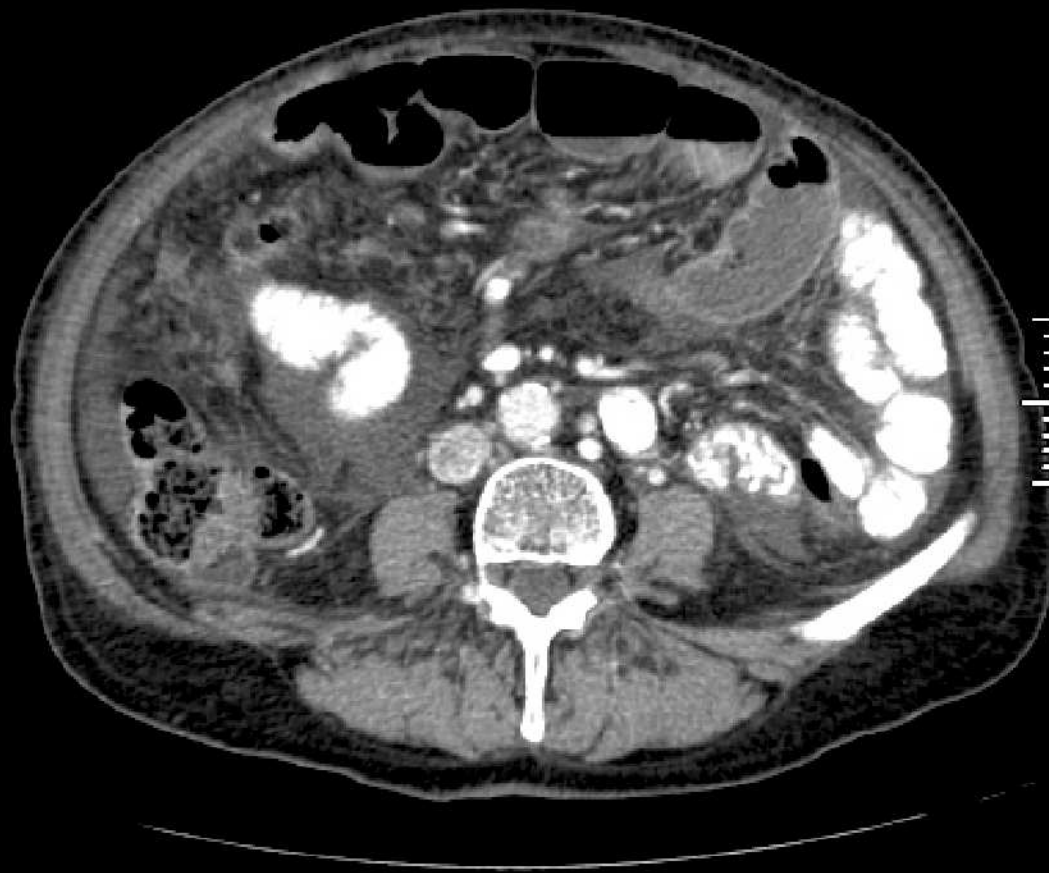
Mesenteeriumi muutused

SA PERH

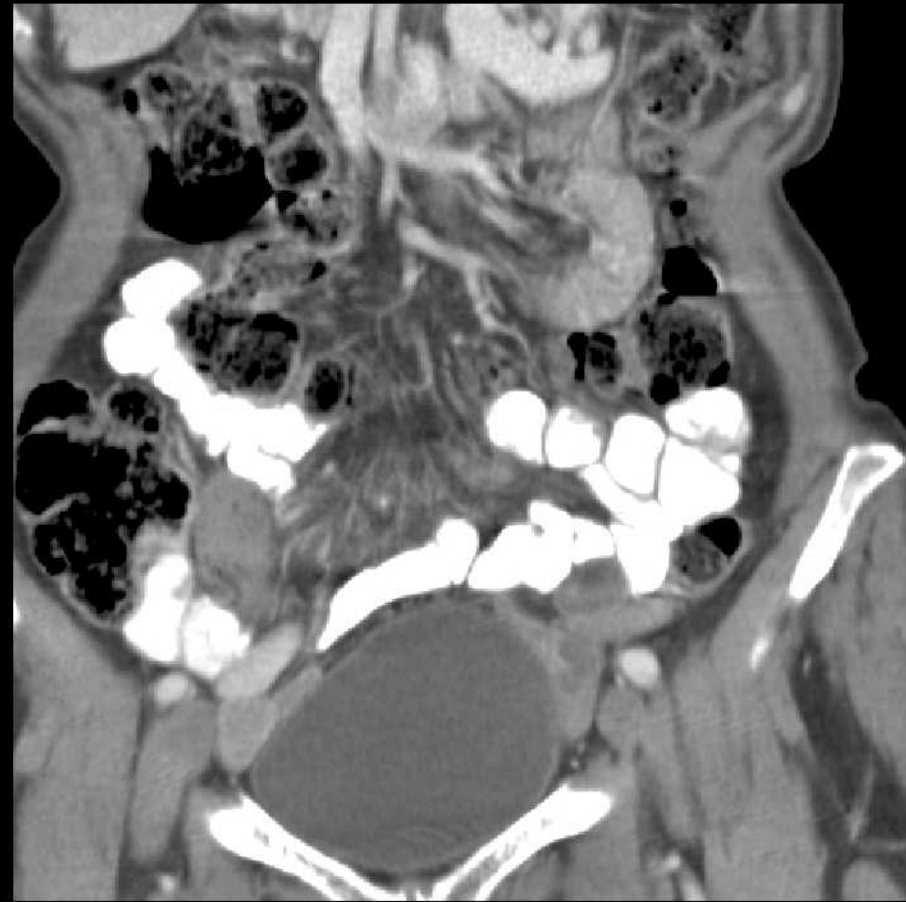
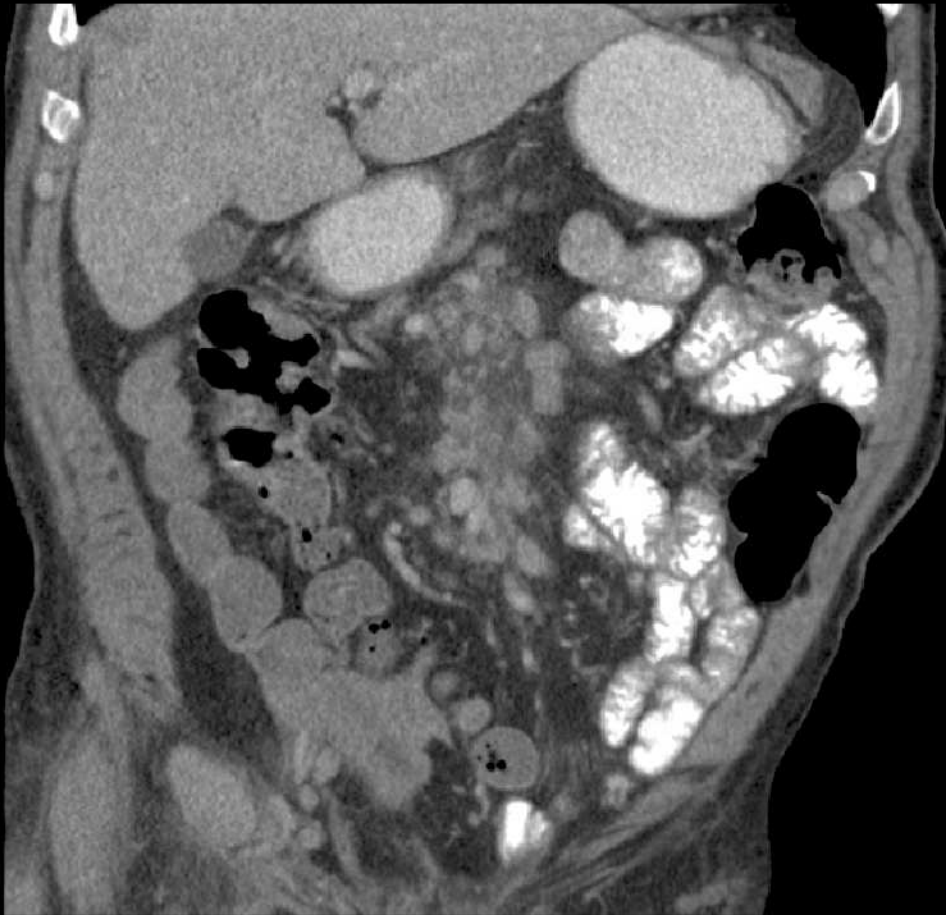
Mesenteeriumi muutused

1000000

SA PERH

Mesenteriaalsed muutused

SA PERH

Astsiit

- Vedeliku hulga suurenemine intraperitoneaalsel (N 50 – 100 ml vedelikku)
- Sagedasemad astsiidi põhjused (90%)
  - Maksatsirroos – 75%
  - Maliigne protsess – 10%
  - Südamepuudulikkus – 5 %
- Vedeliku hulga suurenemise patogeneesis
  - Kapillaarse läbitavuse tõus
  - Vedeliku produktsiooni suurenemine
  - Absorbtsiooni häired
  - Lümfiteede oklusioon

Astsiit

- Transudaat - valku $> 2,5$ g/l
- Eksudaat - valku $< 2,5$ g/l
- Sero-fibroosne 0 – 20 HU
- Hemorraagiline > 25 HU
- Kuloosne < 0 HU
- Rohkelt vedelikku *bursa omentalis* es - kahtlus kartsinomatoosile mao või pankrease tuumori puhul

Vedelik *bursa omentalis*'es

SA PERH

Mikrosõlmed peritoneaalpinnal

- Paremini eristatavad
  - parenhümatoosete organite siledal pinnal, võimalik sissekasv parenhüümi
  - peritoneumi tagumisel pinnal

Omental cake

- Omentum koosneb kahest mesoteliaalrakkude kihist, nende vahel arterid, veenid, lümfiteed ja rasvkude
- Definiitsioon - suure rasviku nodulaarne või amorfne paksenemine
- Kontrasteerumine inhomogeenne

Omental cake

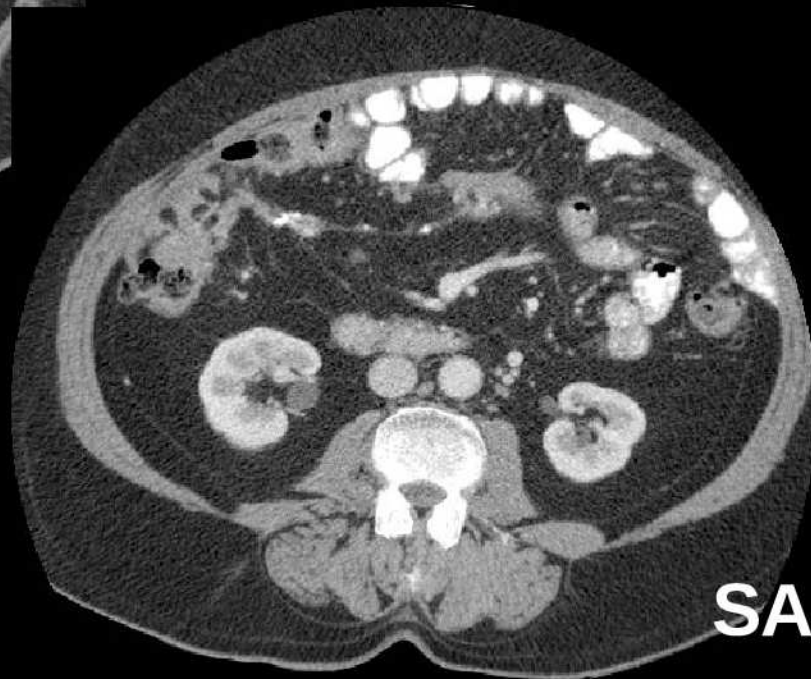
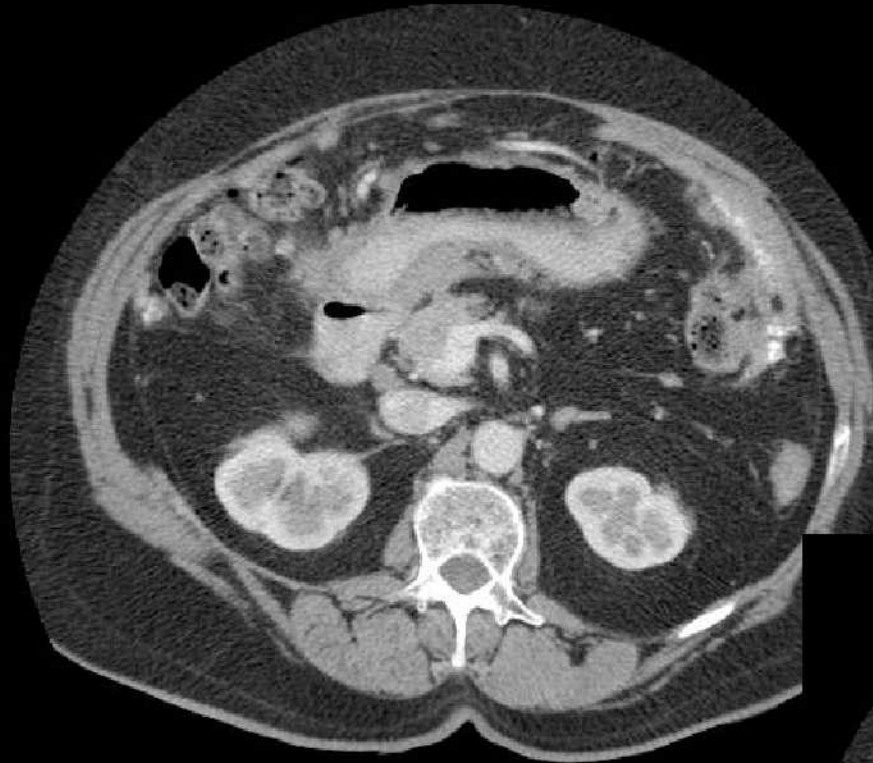
SA PERH

Omental cake

SA PERH

Peritoneeumi paksenemine

SA PERH

Diferentsiaalne diagnoos (DD)

- Tuberkuloosne peritoniit
- Primaarne peritoneaalse papillaarse seroosse kartsinoom
- Peritoneaalse mesoteliom
- Peritoneaalse pseudomüksoom

DD – tuberkuloosne peritoniit

- "*wet type*" – eksudatiivne astsiit, 20–45 HU, proteiin + leukotsüüdid, vedelikku rohkest, võib esineda lokulaarselt
- "*fibrotic-fixed type*" - ulatuslikud inhomogeensed mesenteriaalsed ja omentaalsed massid, meenutavad "*omental cake*", soolelingud fikseeritud, lokulaarne astsiit
- "*dry/plastic type*" - difuusne fibroosne peritoneaalne paksenemine, kaseoosne adenopaatia, liited

DD – tuberkuloosne peritoniit

KT leid:

- Mitmed mesenteriaalsed, retroperitoneaalsed, omentaalsed, peripankreaatilised sõlmed, ~2-3 cm suurusega
- 40% l/sõlmedest hüpodensiivsed, servmise kontrasteerumisega, kaltsifikaatidega (14%)
- Mesenteeriumi infiltratsioon
- Ileotsökaalpiirkonnas sooleseina ja klapi paksenemine, jämesoole deformatsioon, peensoole obstruktsioon
- Torakaalne leid ainult 50%

Peritoneaalne tuberkuloos

Sheth, S. et al. Radiographics 2003;23:457-473

Tuberkuloosne peritoniit

Pickhardt, P. J. et al. Radiographics 2005;25:719-730

RadioGraphics

DD – primaarne peritoneaalse papillaarne seroosne kartsinoom

- Haruldane maligne tuumor
- Naised postmenopausis

DD – primaarne peritoneaalne papillaarne seroosne kartsinoom

KT leid: sarnane ovariaalse protsessi metastaseerumisega

- Mitmed peritoneaalsed mts-d, ulatuslikud kaltsifikaadid, astsiit, *“omental cake”*
- Ovariaalset või GI primaarset tuumorit – või teist võimalikku põhjust - ei leidu

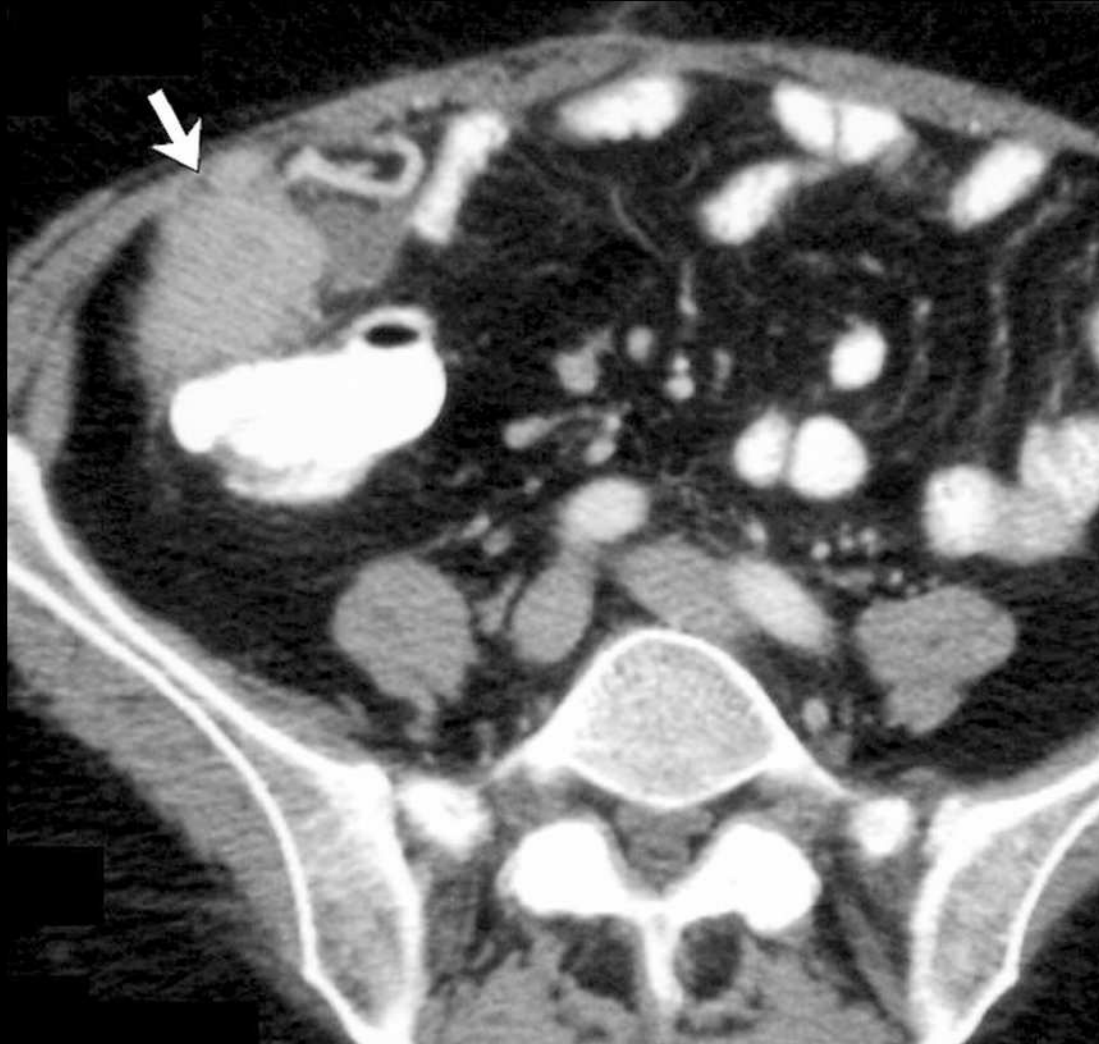
Primaarne peritoneale papillaire seroosne kartsinoom

Pickhardt, P. J. et al. Radiographics 2005;25:983-995

RadiGraphics

Primaarne peritoneale papillaire seroosne kartsinoom

Pickhardt, P. J. et al. Radiographics 2005;25:983-995

RadioGraphics

Metastaatile ovariálne papilárne serózne karcinómy

Pickhardt, P. J. et al. Radiographics 2005;25:983-995

DD maligne peritoneaalne mesoteliom

- Harva esinev agressiivne Tu
- Lähtekoht – peritoneaalne mesoteel
- 30% mesoteliomidest on peritoneaalsed, 70% pleuraalsed
- Vanus 55-66 a., M >> N
- Anamneesis kontakt asbestiga
- Prognoos halb, elulemus < 1 a.

DD maligne peritoneaalne mesoteliom

KT leid:

- “*dry*” tüüp – laatuivad inhomogeenselt kontrasteeruvad peritoneaalsed lisamassid
- “*wet*” tüüp – madala tihedusega astsiit + nodulaarne või difuusne peritoneeumi paksenemine
- Maksa ja põrna kontuuride lainelisus, massi-efekt
- Kaltsifitseerumine iseloomulik ei ole (erinevus pleuraasest protsessist)
- Mesenteriaalsete lestmete paksenemine

Peritoneale mesoteliom

Pickhardt, P. J. et al. Radiographics 2005;25:983-995

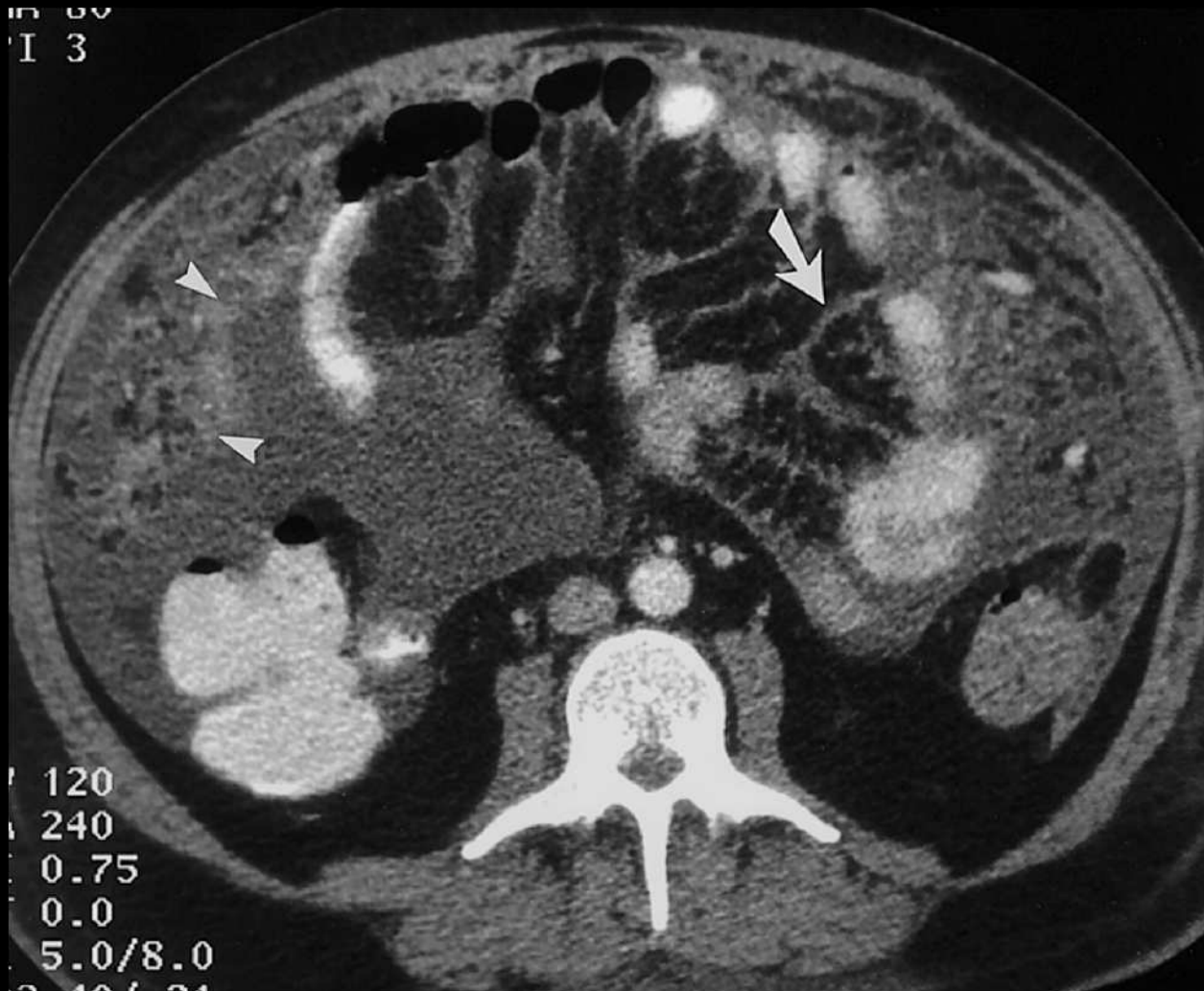

Peritoneaalse mesoteliom

Pickhardt, P. J. et al. Radiographics 2005;25:983-995

Peritoneaalse mesoteliom

Sheth, S. et al. Radiographics 2003;23:457-473

DD tsüstiline peritoneaalne mesoteliom

- Harva esinev beniigne protsess
- Lähtekoht - peritoneaalne mesoteel
- Vanus 37 a, N >> M
- Asbestiga seost ei ole
- Ei maligniseeru
- 25- 50% retsidiveeruv kulg

DD tsüstiline peritoneaalne mesoteliom

KT leid:

- Multilokulaarne tsüstiline mass
- Mitmed unilokulaarsed õhukeseseinalised tsüstid, 1 mm–6 cm
- Tüüpiline vaagna piirkonna haaratus
- Puuduvad pehmekeeline komponent, kontrasteerumine, kaltsifikaadid ja massi-efekt

Tsustiline mesotelioom

Pickhardt, P. J. et al. Radiographics 2005;25:983-995

Tsustiline mesoteliom

Pickhardt, P. J. et al. Radiographics 2005;25:983-995

DD – peritoneaalne pseudomüksoom

= Zelatinoosne astsiit

- Zelatinoossete masside difuusne kogunemine intraperitoneaalsel
- Põhjused:
  - mukotseele leke,
  - ruptureerunud apendikulaarne või ovariaalne tsüstadenokartsinoom
- Prognoos - 5 a. elulemus 50%

DD – peritoneaalne pseudomüksoom

KT leid:

- Intraperitoneaalsel madala tihedusega vedelikukogumikud, võimalikud kontrasteeruvad septid ja kaltsifikaadid
- Maksa ja põrna kontuurid lainelised
- Peritoneumi ja rasviku paksenemine, *omental cake*
- Soolelingud ja mesenteerium nihkunud taha
- Hematogeenne ja lümfogeenne külv atüüpiline, seega lümfadenopaatia paneb kahtlema diagnoosi õigsuses

Peritoneaalne pseudomüksoom

SA PERH

Peritoneaalne pseudomüksoom

SA PERH

Peritoneaalse kartsinomatoosi tunnused

- Astsiit
- Mesenteriaalsed muutused
  - Lümfisõlmede suurenemine
  - Mesenteriaalsete lestmete paksenemine
  - Mesenteeriumi deformatsioon
- Mikrosõlmed peritoneaalpinnal
- Suure rasviku paksenemine
  - *Omental cake*

Kasutatud kirjandus

- **Mesenteric Lymph Nodes Seen at Imaging: Causes and Significance**
Brian C. Lucey, MD, Joshua W. Stuhlfaut, MD and Jorge A. Soto, MD
- **Primary Neoplasms of Peritoneal and Sub-peritoneal Origin: CT Findings1**
Perry J. Pickhardt, MD and Sanjeev Bhalla, MD RadioGraphics 2005;25:983-995
- **Mesenteric Neoplasms: CT Appearances of Primary and Secondary Tumors and Differential Diagnosis** Sheila Sheth, Karen M. Horton, Melissa R. Garland, and Elliot K. Fishman
RadioGraphics 2003; 23: 457.
- **Imaging Manifestations of Kaposi Sarcoma**
Carlos S. Restrepo, Santiago Martínez, Julio A. Lemos, Jorge A. Carrillo, Diego F. Lemos, Paulina Ojeda, and Prakash Koshy
RadioGraphics 2006; 26: 1169-1185.
- **Multi-Detector Row CT: Spectrum of Diseases Involving the Ileocecal Area** Christine Hoeffel, Michel D. Crema, Ahcène Belkacem, Louisa Azizi, Maité Lewin, Lionel Arrivé, and Jean-Michel Tubiana
RadioGraphics 2006; 26: 1373-1390.
- Brian C. Lucey, Joshua W. Stuhlfaut, and Jorge A. Soto
Mesenteric Lymph Nodes Seen at Imaging: Causes and Significance
RadioGraphics 2005; 25: 351-365.
- Perry J. Pickhardt and Sanjeev Bhalla
Unusual Nonneoplastic Peritoneal and Subperitoneal Conditions: CT Findings
RadioGraphics 2005; 25: 719-730.
- Angela D. Levy, Jordi Rimola, Anupamjit K. Mehrotra, and Leslie H. Sobin
From the Archives of the AFIP: Benign Fibrous Tumors and Tumorlike Lesions of the Mesentery: Radiologic-Pathologic Correlation
RadioGraphics 2006; 26: 245-264.
- Perry J. Pickhardt and Sanjeev Bhalla
Primary Neoplasms of Peritoneal and Sub-peritoneal Origin: CT Findings
RadioGraphics 2005; 25: 983-995.
MR Lymphangiography: Imaging Strategies to Optimize the Imaging of Lymph Nodes with Ferumoxtran-101
- **Mukesh G. Harisinghani, MD, W. Thomas Dixon, PhD, Mansi A. Saksena, MD, Elena Brachtel, MD, Daniel J. Blezek, PhD, Paritosh J. Dhawale, PhD, Maha Torabi, MD and Peter F. Hahn, MD, PhD**
RadioGraphics 2004;24:867-878
- **Multidetector CT of Peritoneal Carcinomatosis from Ovarian Cancer** Harpreet K. Pannu, MD, Robert E. Bristow, MD, Frederick J. Montz, MD and Elliot K. Fishman, MD RadioGraphics 2003; 23: 687
- James M. Busch, Jonathan B. Kruskal, and Bryan Wu
Best Cases from the AFIP : Malignant Peritoneal Mesothelioma
RadioGraphics 2002; 22: 1511.